357.88 (4)1075

68070
21-5-53

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN
'S-GRAVENHAGE

A

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING, KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

Kenmerk: DWS/RE

Datum: 20 Mei 1953

Onderwerp: Verslag 12de Zitting Comité van Ministers Raad van Europa Straatsburg 6 en 7 Mei 1953

Nummer: 63922

Fotonummer: 74215 A

Vertrouwelijk

Ik heb de eer U hiernevens toe te zenden het Verslag van de 12de Zitting van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, welke op 6 en 7 Mei jl. te Straatsburg werd gehouden.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN
VOOR DE MINISTER
DE SECRETARIS-GENERAAL

S. van Emmen

AAN:
Zijne Excellentie
de Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
te
's-G R A V E N H A G E.

7870 - '52 (11082)

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S00720

V e r t r o u w e l i j k

Fotonummer 74215

VERSLAG VAN DE 12de ZITTING VAN HET COMITÉ VAN MINISTERS VAN DE RAAD VAN EUROPA

INLEIDING

De twaalfde zitting van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, welke werd gehouden te Straatsburg op 6 en 7 Mei 1953, is voorafgegaan door vergaderingen der Plaatsvervangers van 30 April t/m 5 Mei; de Plaatsvervangers kwamen eveneens nog bijeen na afloop van de zitting van het Comité van Ministers.

Aangezien de Britse Foreign Secretary door ziekte verhinderd was, werd het voorzitterschap dezer zitting waargenomen door Minister van Zeeland, die zich op voortreffelijke wijze van zijn taak kweet. De volgende zitting, waarschijnlijk in het najaar, zal gepresideerd worden door de Deense Minister van Buitenlandse Zaken.

Kortheidshalve is in het onderstaande geen afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan de besprekingen der Plaatsvervangers, welke ditmaal grotendeels gericht waren op de wijze van presentatie van een aantal belangrijke queasties aan het Comité van Ministers teneinde enkele noodzakelijke beslissingen uit te lokken. De Plaatsvervangers stelden voorts het ontwerp op voor de jaarlijkse boodschap aan de Assemblée Consultative, de Message, de tekst waarvan uit de aard der zaak eerst definitief kon worden vastgesteld door de Ministers zelf aan het einde der zitting en in het licht der genomen besluiten. Als bijlagen gaan hiernevens bedoelde Message, waaraan dit jaar de volledige teksten zijn toegevoegd van de op de 12de zitting aanvaarde resoluties, en het zuiver factuele rapport dat telkenjare aan de Assemblée wordt uitgebracht, waarin ook nog de resultaten welke de Plaats-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

vervangers tijdens hun bijeenkomst van 30 April t/m 5 Mei bereikten zijn verwerkt.

Algemeen was de opinie dat deze zitting van het Comité van Ministers een bevredigend verloop heeft gehad en een positief geluid heeft laten horen, zowel met betrekking tot de verhouding tussen de Raad van Europa en de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, als ten aanzien van de eigen taak van de Raad. Voor een vruchtbare voortzetting van de arbeid der Plaatsvervangers was een zodanig geluid van de zijde van het Comité van Ministers, dat meer dan een jaar niet is bijeengeweest, in hoge mate wenselijk. Gedurende de discussies hebben de Ministers herhaaldelijk vooropgesteld, dat de Raad van Europa als algemeen kader voor de Europese politieke ontwikkeling behouden en zo mogelijk versterkt moet worden, ongeacht de vraag of een groter of kleiner deel van zijn Leden onderling een nog nauwer samengaan in supra-nationale organisatievormen nastreeft. Dit beginsel heeft uitdrukking gevonden in een vijftal resoluties welke beogen enerzijds een aanhalen van de banden tussen de Raad en andere Europese organisaties, anderzijds een activering van de eigen taak van de Raad van Europa zoals gedefinieerd in art. 1 van het Statuut, terwijl tenslotte nogmaals uitdrukkelijk de deur is geopend voor Europese Staten - niet Leden om deel te nemen aan bepaalde werkzaamheden onder auspiciën van de Raad, waartoe thans een associatie-overeenkomst zal kunnen worden gesloten.

Helaas kon tijdens deze zitting niet worden overgegaan tot ondertekening van de verschillende conventies waarover in de loop van het afgelopen jaar volledige overeenstemming is bereikt. Het betreft hier door de Leden van de Raad van Europa aan te gane multilaterale verdragen inzake sociale zekerheid (2),

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

medische en sociale bijstand, de erkenning van diploma's welke toegang geven tot universitaire instellingen en de unificatie van de vereisten voor het aanvragen van octrooien. Nadat de door de Federale Bondsrepubliek geopperde bezwaren tegen de ondertekening van deze en soortgelijke conventies door de Regering van het Saargebied de sluiting van deze accoorden reeds vele maanden had opgehouden, heeft het Secretariaat-Generaal gezocht naar een oplossing om de bestaande moeilijkheid te ontwijken. Deze oplossing leek tenslotte gevonden; de Ministers zouden zich accoord moeten verklaren met de tekst van een acte van de Raad van Europa welke open zou staan voor de toetreding van alle Leden van de Raad en de aanvaarding (acceptation) van de zijde der geassocieerde Leden. Op het allerlaatste ogenblik heeft de Saarvertegenwoordiging het Secretariaat-Generaal echter doen weten deze oplossing niet te kunnen aanvaarden; het schijnt dat het recente memorandum van de Regering van de Federale Bondsrepubliek over de toestanden in het Saargebied hieraan mede debet is. Het Secretariaat-Generaal zal zijn pogingen voortzetten zodra weer een begin van overeenstemming tussen de Franse en Duitse Regeringen over de regeling van het Saarprobleem bereikt lijkt.

POLITIEKE VRAAGSTUKKEN

De voorbespreking door de Plaatsvervangers van de verschillende aan de orde zijde politieke vraagstukken en enige te dien aanzien door de Britse delegatie enerzijds en het Secretariaat-Generaal anderzijds ingediende ontwerp-resoluties, had niet tot een overeenstemming kunnen leiden in die zin, dat één enkele ontwerp-tekst aan het Comité van Ministers

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

kon worden aangeboden. Mede op aandringen van de Nederlandse delegatie is de gehele problematiek aan de Ministers zelf voorgelegd, hoofdzakelijk in de vorm van een verklaring welke de Secretaris-Generaal bij het begin van de bespreking aflegde en welke ook schriftelijk in handen van de Ministers kwam. Deze verklaring komt in hoofdzaak op het volgende neer; de Secretaris-Generaal acht de bestaande liaison tussen de Raad van Europa en de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en vooral de feitelijke samenwerking tussen de griffies der beide parlementaire organen nog onvoldoende. Hij wees op de politieke gevaren van het te nadrukkelijk doorvoeren van een op zichzelf begrijpelijke scheiding tussen supra-nationale en inter-gouvernementele vormen van samenwerking in Europa. Het komt de Heer Paris veeleer wenselijk voor meer tot uitdrukking te brengen dat de totstandkoming van supra-nationale gemeenschappen tussen een deel der Leden als een bijzondere vorm van samenwerking in het grotere verband van de Raad van Europa moet worden beschouwd.

In de tweede plaats wees de Secretaris-Generaal in zijn verklaring op de noodzaak om de eigen activiteit van de Raad van Europa binnen het raam van zijn Statuut te versterken, met het oog waarop zijnerzijds verschillende suggesties werden gedaan.

De in dit verband aan het Comité van Ministers voorgelegde ontwerp-resoluties betroffen:

1) de rol van de Raad van Europa bij de eventuele totstandkoming van nieuwe Europese organisaties voor samenwerking, en de opstelling van een programma van op korte termijn door de Raad te entameren werkzaamheden (programme

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

d'action), waarop zowel van Britse als van Belgische zijde een variant was ingediend; 2) de banden met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal; 3) een nog nauwere samenwerking met de OEES en 4) het openen van de mogelijkheid voor Europese Staten - niet Leden, die ten aanzien van bepaalde punten met de Raad van Europa zouden willen samenwerken, om een associatie-verdrag met deze organisatie te sluiten.

Na de verklaring van de Secretaris-Generaal opende de voorzitter de algemene discussie. Bidault zeide zich in grote lijnen met de uiteenzetting van Paris te kunnen verenigen en welwillend te staan met betrekking tot de ontwerp-resoluties. Het zou nimmer in de bedoeling van Frankrijk hebben gelegen het Europa der "Vijftien". Het behoud van de eigen persoonlijkheid en eigen karakter van de verschillende vormen van samenwerking achtte hij echter onvermijdelijk doch ....." il ne faut pas accentuer la séparation. Les Six sont pour les Quinze, les Quinze sont pour tous".

De Zweedse Minister van Buitenlandse Zaken Undèn meende in de verklaring van de Secretaris-Generaal dezelfde onrust te moeten onderkennen welke de Assemblée manifesteert: een zekere irritatie over het feit dat in de supranationale gemeenschapsvormen meer spectaculaire resultaten schenen te worden bereikt dan in de Raad van Europa en de vrees dat eerstbedoelde de Raad zouden overschaduwen. Zweden wenste daarentegen de nadruk te leggen op de eigen taak van de Raad van Europa en de verwezenlijking van de in art. 1 van het Statuut vermelde doelstelling langs de daarin aangeduide wegen. Undèn betwijfelde of de leden van de

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

Raadgevende Vergadering representatief konden worden geacht voor wat er leefde in de nationale parlementen. Zijns inziens spraken de leden van de Assemblée Consultative zonder enige verantwoordelijkheid terwijl de leden van het Comité van Ministers, zijnde allen bewindslieden onder een democratisch, parlementair stelsel, de visie van de meerderheid der nationale volksvertegenwoordigingen vertolkten. Minister Undèn achtte het dan ook onjuist zich door de Assemblée Consultative te laten dringen in een richting waarover het Comité van Ministers geen overeenstemming zou kunnen bereiken en welke zou afwijken van het huidige Statuut van de Raad van Europa. Het feit dat thans supra-nationale gemeenschappen náást de Raad van Europa tot stand komen, achtte hij een reden te meer om met eventuele plannen voor een herziening van het Statuut geen haast te maken: de vergaande staatkundige evolutie welke sommige Leden wensen kon niet in de Raad van Europa plaats vinden. Voor het overige toonde Minister Undèn zich een warm voorstander van baanbrekende arbeid in de Raad van Europa ten behoeve van mondiale organisaties, zoals bijv. de Internationale Arbeids Organisatie en de UNESCO.

De Plaatsvervanger van Eden, de Onder-Staatssecretaris Nutting, sprak zich opnieuw uit voor de nauwst mogelijke banden tussen de supra-nationale gemeenschappen en de Raad van Europa. Groot-Brittannië streefde een nauwe associatie zowel met de gespecialiseerde gemeenschappen als met de toekomstige Europese Gemeenschap na.

Minister Beyen meende dat de Raad van Europa waardering verdiende niet alleen om het-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

geen de Raad tot stand bracht, maar ook als instelling. De door zovelen bepleite band tussen de zes landen welke thans supra-nationale wegen inslaan en de andere West-Europese landen, was mede dank zij de Raad van Europa reeds een feit.

Daarop sneed Minister Beyen de Bespreking van de eerste ontwerp-resolutie aan, uitgaande van de Britse variant daarop. Het operatieve deel hiervan luidde als volgt:

"Recommends to Member Governements that, should any of them in the future wish to make proposals for the establishment of new European organisations, whether international or supranational, such proposals should be made in the first place in the forum of the Council of Europe."

Minister Beyen betoogde dat dit te ver ging en dat een zodanige aanbeveling in de practijk niet zou kunnen worden nagekomen, zelfs indien alle Leden dit zouden wensen. Aan de hand van enkele voorbeelden toonde Minister Beyen aan dat het niet wel mogelijk is ieder initiatief voor nieuwe of nadere samenwerking tussen twee of meer Statenleden in de eerste plaats in de Raad van Europa te berde te brengen.

De Noorse Minister Lange sloot zich geheel bij deze verklaring aan en stelde een andere bewoording voor.

De Heer Nutting verklaarde zich bereid een amendement in dezen geest te aanvaarden.

De Heer Bidault daarentegen gaf een zekere voorkeur te kennen voor de Secretariaat's versie. Na enige verdere discussie zijn al de politieke ontwerp-resoluties naar een redactie-comité verwezen waarin de meeste delegaties zich deden vertegenwoordigen en dat in de nacht van 6 op 7 Mei getracht heeft de laatste beletselen voor een algehele overeenstemming uit de weg te ruimen. Behoudens enkele redactionele wijzigingen zijn de teksten van het redactie-comité de vol-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

gende ochtend door de Ministers overgenomen.

Verwezen moge worden naar de resoluties (53) 13, 14, 23, 15 en 16 opgenomen achter in de hiernevensgaande Message.

De eerste resolutie is in feite een concretisering van het beginsel dat "le Conseil de l'Europe devrait constituer le cadre général de la politique de l'Europe". De Zweedse delegatie was echter niet bereid voor de tweede alinea een formulering te aanvaarden welke zulks positiever tot uitdrukking zou brengen. De huidige tekst van alinea 3 beantwoordt zowel aan de wensen van de Secretaris-Generaal als aan die der Britse delegatie, doch is thans in de door Minister Beyen aanbevolen vorm gegoten, welke haar geheel aanvaardbaar maakt voor de "Zes".

De tweede resolutie stelt een programma van actie in het vooruitzicht voor de eigenlijke taak van de Raad van Europa, t.w. het bevorderen van een grotere eenheid.

De derde resolutie, no. 23, betreft het precaire probleem der relaties tussen de Raad van Europa en de Europese gemeenschap voor Kolen en Staal. Zoals bekend heeft de Raadgevende Vergadering in September van het vorige jaar op verzoek van het Comité van Ministers een advies uitgebracht omtrent de wijze waarop de voorstellen-Eden het beste zouden kunnen worden verwezenlijkt. Een groot deel van dit advies, het zgn. advies no. 3, heeft betrekking op de band met de EGKS en wel meer in het bijzonder op de "organieke liaison" tussen a) de ministeriële organen; b) de parlementaire organen; c) de griffies dezer laatste. Wat de organieke banden tussen de ministeriële organen betreft, de moeilijkheden zowel van politieke als van juridische aard zijn dusdanig gebleken dat dit punt vooralsnog waarschijnlijk beter terzijde kan worden gelaten. Voor de liaison

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

tussen de beide Assemblée's is onlangs een "gentlemen's agreement" tussen de voorzitter der Hoge Autoriteit, Monnet, en één der Vice-Presidenten der Raadgevende Vergadering, Lord Layton, tot stand gekomen dat voorziet in een jaarlijkse gemeenschappelijke zitting van de Assemblée Commune en de Assemblée Consultative waaraan de Hoge Autoriteit zal deelnemen. Het is op het stuk der voor de hand liggende en uit efficiency-oogpunt aanbevelenswaardige samenwerking der beide secretariaten, dat tot dusverre een wenig bevredigende situatie bestaat. Deze samenwerking houdt momenteel in feite niets anders in dan dat de Assemblée Commune enkele technische diensten van de Raad van Europa op ad hoc-basis huurt.

In resolutie no. 23 betuigt het Comité van Ministers thans zijn levendige instemming met de ten behoeve van de beide Assemblée's getroffen regeling en wijst het nogmaals op de waarde die het hecht aan dat deel van advies no. 3, dat de verhouding tussen de beide secretariaten betreft. Het Comité van Ministers machtigt de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa voort te gaan met zijn pogingen om in de geest van dit advies een oplossing te zoeken met de daartoe competente instanties van EGKS.

In verband met deze resolutie staat ook de goedkeuring welke het Comité van Ministers heeft gehecht aan de bouw van een nieuwe vleugel van het "Maison de l'Europe", waarin o.m. het personeel van de Gemeenschappelijke Vergadering van de EGKS kantoorruimte zal kunnen vinden. Deze beslissing houdt implicite in dat de Ministers van Buitenlandse Zaken der "Zes" van oordeel zijn dat ook de Gemeenschappelijke Vergadering van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal haar zetel vooralsnog in Straatsburg zal hebben.

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

De vierde resolutie beoogt nauwere banden met de OEES, welke de meeste Leden alsmede het Secretariaat Generaal vooral op het niveau der Ministers en Plaatsvervangers voor noodzakelijk houden voor een gecoordineerd beleid der beide - grotendeels dezelfde landen omvattende - organisaties. De Britse Delegatie verzette zich echter tegen een in dit opzicht duidelijker gestelde resolutie.

De vijfde en laatste resolutie in deze reeks opent de mogelijkheid, dat met Europese landen welke alleen aan enkele werkzaamheden van de Raad van Europa willen participeren, een associatie overeenkomst wordt aangegaan.

Tenslotte moge nog worden vermeld dat een van Britse zijde ingediende ontwerp-resolutie welke betrekking had op de modaliteiten van de liaison tussen de Raad van Europa en een toekomstige Europese Gemeenschap, door de meerderheid der Plaatsvervangers praematuur werd geacht en derhalve niet in bespreking is gekomen. De Britten hebben er niet op aangedrongen dat deze aangelegenheid zou paraisseren op de agenda van het Comité van Ministers.

OVERBEVOLKINGS - EN VLUCHTELINGENPROBLEMEN.

Het tweede belangrijke complex van vraagstukken waaraan het Comité van Ministers zijn aandacht in hoofdzaak heeft gewijd, betrof het overbevolkings - en vluchtelingenprobleem.
De beide resoluties 19 en 20, voor de tekst waarvan wederom moge worden verwezen naar de Message, zijn van Griekse oorsprong en bleken behoudens een wat voorzichtiger formulering van enkele passages voor alle Ministers aanvaardbaar. De eerste dezer resoluties draagt het Secretariaat-Generaal op een onderzoek in te stellen naar een verbetering van de organisatie der intra-Europese migratie van arbeidskrachten. Reeds eerder kon uit

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

de omvangrijke studie door een comité van deskundigen in de Raad van Europa ondernomen, de conclusie worden getrokken, dat alleen op het terrein der intra-Europese migratie de Raad van Europa misschien een nuttige, eigen taak zou kunnen toevallen.

De tweede resolutie betreft de emigratie overzee en houdt hoofdzakelijk een beroep in op immigratoire landen om de toelating van Europese emigranten te vergemakkelijken en ruimere financiële bijdragen te verlenen aan internationale lichamen welke actief zijn op het gebied der migratie.

Resolutie no. 21 heeft in het bijzonder betrekking op de acute noodtoestand der zgn. Berlijnse refugié's, dwz. de in West-Berlijn arriverende vluchtelingen der Oost-zône van Duitsland. Overeenkomstig de voorstellen van het speciale vluchtelingen liaison comité bestaande uit enige leden van de Raadgevende Vergadering en enkele vertegenwoordigers van het Comité van Ministers, nodigt deze resolutie de Regeringen der Staten-leden een aantal maatregelen te treffen ter verlichting van het lot van deze uitgewekenen.

De kwestie van het al dan niet benoemen van een speciale vertegenwoordiger van de Raad van Europa voor vluchtelingen en overbevolkings problemen, heeft het onderwerp uitgemaakt van een langdurig en diepgaand overleg op 6 en 7 Mei. Zoals bekend beveelt een uit December 1951 daterende recommendatie van de Assemblée de benoeming van een speciale vertegenwoordiger aan, welke als gedelegeerde van het eerder genoemde liaison comité voor vluchtelingen en overbevolkingsproblemen in contact zou treden met de verschillende internationale organisaties op dit terrein, teneinde een coordinerende functie te vervullen, nieuwe initiatieven te ontplooien en ieder zich voordoend vacuum te vullen in de practische hulpverlening aan de getroffen bevolkingsdelen van Europa.

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

Na een door de Secretaris-Generaal gegeven uiteenzetting van de verschillende stadia welke de behandeling van het onderhavige project had doorlopen, hield Prof. Hallstein, optredende voor Kanselier Adenauer, een rustig, doch goed geadstrueerd betoog voor de benoeming van een speciale vertegenwoordiger.

Minister Beyen heeft daarop de Nederlandse bezwaren tegen de benoeming van een zodanige figuur uiteengezet, daarbij gewezen op het gevaar van duplicatie van werkzaamheden, verwarring, het wekken van ongewettigde verwachtingen en met nadruk gesteld dat onwaarschijnlijk moest worden geacht, dat een speciale vertegenwoordiger van de vijftien Leden omvattende Raad van Europa door de reeds op dit terrein werkzame wereldorganisaties als coördinator zou worden erkend. Minister Beyen verklaarde zich echter gaarne bereid mede te werken aan ieder ander voorstel dat de belofte inhield een bijdrage te kunnen leveren tot de oplossing van het probleem.

Minister Lange wilde niet ontkennen dat er een probleem bestond, dat wellicht niet op toereikende wijze werd aangepakt, doch sloot zich voor het overige aan bij de Nederlandse bedenkingen tegen de benoeming van een nieuwe functionaris en het creëren van een nieuwe organisatie naast de bestaande. Daarop was het woord aan enige voorstanders, zoals van Zeeland, die een vurig pleidooi vóór de benoeming van een bijzondere vertegenwoordiger hield en er niet ten onrechte op wees, dat het Comité van Ministers in Maart 1952 het advies had gevraagd van het gemengde liaison comité voornoemd, welk inmiddels uitgebrachte advies zeer positief voor de benoeming van een zodanige functionaris was uitgevallen. Zelfs indien er een zekere mate van doublure van werkzaamheden

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

zou plaats vinden, leek dit van Zeeland niet een afdoend argument om aan het dringend beroep van de eerstbetrokken landen geen gehoor te geven.

De Italiaanse Onder-Staatssecretaris Taviani, optredende voor de Gasperi, pleitte eveneens voor de benoeming van een "personalité marquante de la vie européenne". Ook Minister Bidault sprak zich in warme bewoordingen uit voor de recommandatie van de Assemblée.

Nutting deelde de reeds eerder van Nederlandse en Noorse zijde geopperde bezwaren en wees erop, dat zowel de Hoge Commissaris voor Vluchtelingen van de Verenigde Naties, als de OEES afwijzend hebben geadviseerd. Teneinde vooral het urgente vluchtelingenprobleem in Duitsland te helpen oplossen, wenste hij van Hallstein te vernemen welke andere concrete hulpverlening deze zou wensen. Ook Unden achtte de benoeming van een speciale vertegenwoordiger een nutteloze en gevaarlijke geste.

De Turkse, IJslandse en Griekse vertegenwoordigers, die aanvankelijk min of meer afwijzend tegenover het voorstel hadden gestaan, bleken echter door de argumenten van de voorstanders overtuigd. Minister Stephanopoulos verklaarde nader dat het ontegenzeggelijk bestaande gevaar voor een doublure van werkzaamheden en de onzekerheid omtrent de ontvangst welke de speciale vertegenwoordiger ten deel zou vallen, zouden kunnen worden overwonnen indien de juiste persoon werd gevonden.

Hallstein heeft toen een laatste poging gedaan om de weerstand te overwinnen en is daarbij bereid geweest tot aanzienlijke concessies. Hij gaf toe, dat de benoeming van een speciale vertegenwoordiger misschien inderdaad niet de meest efficiente wijze van oplossing van een omvangrijk probleem zou blijken te zijn, maar, zo zeide hij, als wij, Duitsland en Italië, als meest geinteresseerde landen hiermede voldaan zijn , waarom zoudt gij dan op grond van deze overwegingen nog langer

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

aarzelen? Hij zinspeelde daarop op de binnenlandse politieke noodzaak voor de huidige regering op dit punt met een succesje voor den dag te kunnen komen. Voorts wilde hij de speciale vertegenwoordiger niet in de eerste plaats zien als een nieuwe instelling met een eigen bureau, het begin van een nieuwe bureaucratie, maar als een eminente persoonlijkheid zoals Europa reeds eerder ten deel was gevallen in wijlen Friedjof Nansen. Natuurlijk zou de speciale vertegenwoordiger nauw contact houden met de nationale regeringen, doch hij zag een Europese persoonlijkheid van groot formaat vooral als kampioen der lijdende refugié's en aan de benoeming van een speciale vertegenwoordiger van de Raad van Europa hechtte hij meer waarde als een psychologische stoot, dan als een administratieve maatregel. Met het oog op de ook in dit opzicht geopperde bezwaren, meende hij, dat zeer wel iemand zou kunnen worden gevonden, die gehegen was af te zien van iedere honorering, terwijl hij bereid was in te stemmen met de benoeming voor een beperkte duur, bijv. om te beginnen voor één jaar.

De Luxemburgse Minister van Buitenlandse Zaken, Bech, verklaarde toen dat hoewel zijn verstand aarzelde, zijn hart hem noopte het voorstel te aanvaarden. Daarop is van Britse zijde een ontwerp-resolutie ingediend, welke oorspronkelijk niet voorzag in de benoeming van een speciale vertegenwoordiger, doch waarin een dusdanige passage op voorstel van de Ierse delegatie is gebracht. Nadat Nutting had verklaard dat hij een eventueel bereikbare unanimiteit niet in de weg wilde staan door tegen het Ierse amendement te stemmen, hebben ook de Scandinavische en Nederlandse delegaties hun verzet opgegeven, zij het dat op voorstel van Minister Beyen de tekst van de resolutie

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

nog enigszins is geamendeerd. Verwezen moge worden naar de eveneens achter de Message opgenomen resolutie no. (53) 22 zoals deze uiteindelijk is aanvaard.

Onzerzijds is in het laatste stadium nog een verwoed gevecht geleverd om de op één na laatste alinea te vervangen door de navolgende:

"..... Resolves to appoint for a period of one year an eminent European personality to promote the solution of the European refugee problem, bearing in mind the necessity of avoiding duplication with the work of existing international bodies".

Hiermede zou de taak van de nieuw te benoemen figuur bepaaldelijk beperkt zijn tot de bevordering van de oplossing van het acute vluchtelingen probleem en zou hij dus geen bemoeienis hebben met het meeromvattende demografische probleem van Europa. Tevens hebben wij ons verzet gegen de laatste woorden van de tweede alinea:

"..... neither of the problem of overpopulation",

welke aan de ontwerp-resolutie in de eerste vorm ontbraken. Deze Nederlandse interventies stuiten echter op een dusdanige, verontwaardigde Italiaanse weerstand dat Minister Beyen, teneinde een algeheel echec te vermijden, zich heeft neergelegd bij de resolutie in de vorm waarin zij uiteindelijk is gearresteerd. Deze onderscheidt zich in een aantal belangrijke opzichten van het ontwerp aan het Comité van Ministers voorgelegd door het "Comité Spécial de Liaison". Zo was in bedoelde ontwerp-resolutie de opzet dat de te benoemen functionaris zou optreden als gedelegeerde van het gemengde liaison-comité, overeenkomstig de gemeenschappelijke politiek van de Raad van Europa, t.a.v. Het overbevolkings- en vluchtelingenprobleem, "pour l'ensemble des

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

problèmes concernant les réfugiés et les exédents de population".

In de thans aanvaarde formule ligt de nadruk in ieder geval op het momenteel acute vluchtelingenprobleem - zeker in het licht van de uiteenzetting van Hallstein - en is de aan te wijzen persoonlijkheid niet aan handen en voeten gebonden aan het speciale liaison comité. Desondanks zal alleen een waarlijk grote figuur de verwachtingen kunnen vervullen welke van sommige zijden worden gekoesterd.

Op de vergadering der Plaatsvervangers waren inmiddels al twee andere resoluties met betrekking tot vluchtelingen aanvaard, t.w. inzake de Turkse refugié's afkomstig uit Bulgarije, en de rond 1500 "hard core" refugié's die zich nog in Triëst bevinden. Voor de teksten dezer resoluties moge worden verwezen naar de punten 37 en 38 van het hiernevens gaande 4de jaarlijkse rapport van het Comité van Ministers aan de Raadgevende Vergadering.

PLAN STRAATSBURG.

Op de agenda paraisseerde een gedachtenwisseling over recommandatie (52) 26, het zgn. Plan Straatsburg voor de coördinatie van de economiën van de Staten-leden van de Raad van Europa met die van overzese landen waarmede constitutionele betrekkingen bestaan. Aangezien van den beginne af aan duidelijk is geweest, dat het onderhavige veelomvattende project zou vallen of staan met de ontvangst welke het zou worden bereid van de zijde van Groot-Britannië en het Gemeenebest, werd met enige spanning gewacht op hetgeen Nutting zou zeggen. Het zeer weinige dat de Onder-Staatssecretaris met betrekking tot het Plan Straatsburg opmerkte, bevestigde echter de voorlopige, reeds elders opgedane indruk, dat dit project

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

in Londen tot dusverre niet met veel sympathie is bestudeerd. Het is echter niet uitgesloten dat nu de Engelse pogingen om rechtstreeks met de V.S. tot een veel omvattend, economisch monetair arrangement te komen geen onmiddellijk succes hebben opgeleverd, het Plan Straatsburg nog eens nader onder de loupe zal worden genomen.

Nutting verklaarde te dezer zitting slechts gaarne wat meer tijd te willen hebben voor verdere studie.

Minister Beyen stelde daarop voor het advies van de OEES te vragen voor en aleer het Comité van Ministers enige beslissing zou nemen. Nutting heeft getracht dit te voorkomen. Hij wees erop, dat de OEES reeds de resultaten van de onlangs gehouden Coomonwealth conferentie bestudeert en dat de resultaten van deze studie van invloed zullen zijn op de beoordeling van het plan Straatsburg. Het leek hem daarenboven juister dit project in de Raad van Europa te houden. Van Griekse zijde werd een uitvoerige verklaring afgelegd waarin het grote gewicht van dit project werd onderstreept. Speciaal belang hechtte Minister Stephanopoulos aan de gedachte van een verdere bevrijding van de handel door derogatie aan het stelsel der meest-begunstiging-clausule. Een prealabele voorwaarde voor het slagen van ieder project van deze aard achtte hij een waarlijk gecoördineerde actie van een groot aantal landen. Hij vond het wenselijk tezamen met de OEES na te gaan of dit plan zich leende voor een "collective approach".

Ook Minister Bidault achtte het niet raadzaam de bestudering van het Plan Straatsburg op de lange baan te schuiven. Hij was bereid het te dezer zitting te bespreken en stelde voor althans een aantal paragraphen, welke z.i. gevaarlijke aspecten vertoonden, nu te bespreken. De algemene tendens van het project kon hij ech-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

ter onderschrijven.

Hallstein sloot zich hierbij aan.

Van Britse zijde werd opnieuw gesteld dat men niet gereed was voor een bespreking nu en men evenmin het ogenblik gekomen achtte om het project voor te leggen aan de OEES; Nutting wilde hiertegen echter geen uitdrukkelijk bezwaar maken. Na enige verdere discussie werd besloten dat het project formeel ter kennis zal worden gebracht van de Regeringen der Statenleden en dat het tevens ter fine van advies zal worden voorgelegd aan de OEES, echter met dien verstande dat het Comité van Ministers van de Raad van Europa de competente instantie blijft om t.z.t. beslissingen te treffen t.a.v. de in recommandatie (52)26 vervatte aanbevelingen en suggesties. Voor de tekst van deze resolutie - no. (53)17 - moge eveneens worden verwezen naar de Message.

NATO RELATIES.

In aanbeveling no. (52)37 verzocht de Raadgevende Vergadering van de zijde der NATO regelmatig zodanige gegevens te mogen ontvangen, dat een harer commissies jaarlijks een rapport zou kunnen opstellen over de algemene vraagstukken der Europese defensie, ter discussie in pleno. Het behoeft geen betoog dat vele Leden van de Raad van Europa op de vergaderingen der Plaatsvervangers blijk hadden gegeven ernstige bedenkingen te koesteren tegen een formeel openen van de deur voor een zodanige intensieve bemoeienis van de Raad van Europa met defensieproblemen.

Te dezer plaatse behoeft er slechts aan herinnerd te worden dat Zweden en Ierland uit de aard der zaak bezwaar hebben tegen iedere aanraking van de Raad van Europa met de militaire verdedigingsvoorbereiding van de Westelijke wereld, dat art. 1 lid d. van het Statuut defensieaangelegenheden uitdrukkelijk uitsluit van de competentie van de Raad van Europa, dat security overwegingen de grootste voorzichtig-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

heid vereisen bij het verschaffen van NATO gegevens aan een intra-Europees parlementair lichaam voor het houden van een openbaar debat, terwijl daarenboven van Nederlandse en Britse zijde steeds is gesteld dat het probleem van de verdediging der Westelijke wereld niet in Europees, doch slechts in Atlantisch kader behandeling dient te vinden.

Inmiddels is echter gebleken dat van de zijde van de Secretaris-Generaal der NATO geen bezwaar bestaat om gegevens van niet confidentiële aard, welke meer de niet specifiek militaire taak van de NATO betreffen, ter beschikking te stellen van de Raad van Europa. Of deze gegevens de Raadgevende Vergadering echter in staat zullen stellen om haar plannen te verwezen lijken, mag worden betwijfeld. Het leek echter opportuun een formulering te kiezen welke de Assemblée niet voor het hoofd kan stoten; verwezen zij naar de Message, resolutie (53) 18.

VERSCHILLENDE ANDERE ONDERWERPEN

De overwegingen welke de Plaatsvervangers er toe hebben geleid afwijzend te beschikken op aanbeveling (51) 9 inzake de oprichting van een Europese Postunie zijn opgenomen in de punten 16 t/m 19 van het hiernevens gaande 4de rapport.

Overeenkomstig de in resolutie (52) 18 van de Assemblée uitgesproken wens hebben de délégués besloten in art. 25 van het Statuut een nadere precisering op te nemen van de duur van het mandaat van de leden der Raadgevende Vergadering Zie punt 60 van het Rapport.

De Plaatsvervangers van de Ministers hebben voorts besloten voorlopig geen gevolg te geven aan aanbeveling no. (52) 28 van de Assemblée beogende de instelling van een Europees Crediet Instituut voor de Woningbouw. In punt 32 van het rapport (bijlage 2) worden de bezwaren, welke eveneens van de zijde der OEES werden geop-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

perd, uiteengezet.

De Plaatsvervangers besloten verder om het op uitnodiging van het Comité van Ministers door de Secretaris-Generaal opgestelde memorandum inzake de activiteit welke de Raad van Europa op sociaal terrein zou kunnen ontplooien ter fine van advies voor te leggen aan de Assemblée, op hetzelfde moment dat dit memorandum ter studie wordt aangeboden aan de Staten-leden. Zie punt 29 van het Rapport.

De Turkse gedelegeerde op de zitting van de Plaatsvervangers vertolkte de dank van zijn Regering voor de op initiatief van Nederland door de Raad van Europa betuigde deelneming bij de aardbevingsramp welke zijn land onlangs heeft getroffen en het feit dat deze kwestie thans op de agenda was geplaatst. Wat de omvang van de ramp betreft; 5000 woningen zijn geheel verwoest 20.000 zwaar beschadigd en 600 personen gedood en gewond.

Desgevraagd verklaarde hij, dat gezien het grote aantal daklozen, Turkije op het ogenblik nog dringend behoefte had aan tenten en bouwmaterialen. De Plaatsvervangers hebben daarop de volgende resolutie aanvaard;

"Le Comité des Ministres,
Profondément touché par les désastres causés par le récent tremblement de terre en Turquie,
Exprime toute sa sympathie au peuple de la République si cruellement frappé par le malheur,
Assure le Gouvernement de la Turquie de sa complète solidarité dans cette douloureuse circonstance, et
Recommande aux Gouvernements des Membres de poursuivre leurs efforts en vue de fournir, dans la mesure la plus large possible, au Gouvernement de la Turquie, l'aide que celui-ci a manifesté le désir de recevoir."

De Plaatsvervangers hebben een eerste voor-

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

lopige gedachtenwisseling gehouden over het doen publiceren onder auspiciën van de Raad van Europa van een Europees Jaarboek. Algemeen was men van oordeel dat dit in de reële behoefte zou voorzien. De technische en financiële implicaties van een zodanige publicatie zullen nader worden onderzocht.

Aan de Plaatsvervangers is voorgelegd de brief welke de Nederlandse Regering uit naam van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht heeft geschreven, houdende de beginselen welke naar de mening van de Haagse Conferentie ten grondslag zouden moeten liggen aan de overeenkomst regelende de samenwerking tussen de beide instellingen. In bedoelde brief verzoekt de Nederlandse Regering de Staten-leden van de Raad van Europa, tevens lid van de Haagse Conferentie, welke zich nog niet uitgesproken hadden over de ontwerp-regeling, zo spoedig mogelijk hun houding te bepalen. Het betreft hier Ierland, IJsland, Griekenland, Zweden, Engeland en Turkije. Staande de Vergadering hebben de vertegenwoordigers van de eerste vier landen hun instemming betuigd. Zodra ook de laatste twee landen met het ontwerp accoord zijn gegaan, zal een ontwerp-overeenkomst aan de Raad van Europa worden voorgelegd.

Het Comité van Ministers besloot zijnerzijds voor de duur van dit zittingsjaar van de Assemblée in het Comité Mixte als vertegenwoordigers aan te wijzen de Ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, Engeland, Italië, Duitsland en Denemarken, alsmede de voorzitter en de volgende voorzitter van het Comité van Ministers, voorzover dezen niet reeds in het Comité Mixte zitting zouden hebben.

De Plaatsvervangers hebben tenslotte nog van gedachten gewisseld over de behandeling welke het rapport van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal in het Comité van

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814

Ministers ten deel zou moeten vallen. Dezerzijds is het standpunt ingenomen, dat het aanbieden van het jaarlijkse verslag van de Hoge Autoriteit over de werkzaamheden van de EGKS aan de Raad van Europa, één van de uitvloeiselen moet worden geacht van de aandrang die van de zijde der "Negen" op de "Zes" was uitgeoefend om alles te doen teneinde een schisma te voorkomen. Derhalve lag het o.i. voor de hand, in de eerste plaats vertegenwoordigers der "Negen" in het Comité van Ministers deze gelegenheid zouden aangrijpen om opmerkingen te maken over en eventuele wensen te formuleren t.a.v. de ontwikkeling van de EGKS en het optreden van haar organen.

Besloten werd dat de Secretaris-Generaal het rapport formeel zal doen toekomen aan de Regeringen der niet aan de EGKS deelnemende Leden, met het verzoek hem wel in kennis te willen stellen van de opmerkingen waartoe dit aanleiding geeft. Deze antwoorden zullen worden gecirculeerd en kunnen de grondslag vormen van een gedachtenwisseling op de volgende zitting der Plaatsvervangers. Indien een zodanige bespreking inderdaad doorgang vindt lijkt het aanbevelenswaardig de Nederlandse Plaatsvervanger mede te doen bijstaan door een deskundige op het gebied der EGKS.

In beginsel is besloten dat de volgende zitting der Plaatsvervangers zal worden gehouden in aansluiting op de zittingen van de Assemblée Consultative en de Assemblée Commune in Juni a.s.

DWS/RE 16/V/ 1953

NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2814